

Nr 154.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa pensioner, att utgå av affärsdrivande verks medel; given Stockholms slott den 26 februari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD LARSSON, HOLMBÄCK, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anmäler härefter följande frågor om pensioner, att utgå av affärsdrivande verks medel, och anför därvid:

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 1 saml. 135 häft. (Nr 154.)

1:o.

Ang. pension
åt r servpost-
expeditören
Wilhelmina
Katarina
Bucht.

I skrivelse den 29 augusti 1930 har *generalpoststyrelsen*, bland annat, hemställt om beredande av pension åt reservpostexpeditören Wilhelmina Katarina Bucht, född Svanström.

Beträffande Wilhelmina Katarina Buchts tjänstgörings- och avlöningsförhållanden har *generalpoststyrelsen* meddelat följande:

Wilhelmina Katarina Bucht, som vore född den 19 april 1868, hade inträtt i postverkets tjänst den 24 september 1889 och hade den 21 maj 1894 antagits till extra ordinarie postexpeditör samt den 1 januari 1895 till extra biträde. I sistnämnda egenskap hade fru Bucht kvarstått till den 15 september 1911, då hon anställdes såsom reservpostexpeditör, vilken tjänstebetäckning den 1 januari 1912 förändrades till extra postexpeditör. Från och med den 1 juli 1920 hade fru Bucht antagits till reservpostexpeditör, i vilken tjänsteställning hon alltjämt kvarstode. Under sin 41-åriga anställningstid i postverket hade fru Bucht tjänstgjort såsom

extra biträde	4	år	4	månader	—
» postexpeditör	17	»	2	»	22 dagar
postexpeditör	10	»	4	»	29 » .

Hennes sammanlagda tjänstgöringstid i postverket uppginge alltså till 31 år 11 månader 21 dagar.

År 1901 hade fru Bucht ingått äktenskap med numera pensionerade postmästaren G. E. Bucht i Piteå. På grund av sitt giftermål hade hon, jämlikt dåtida bestämmelser, icke kunnat erhålla anställning såsom ordinarie postexpeditör, en befordran, som hon eljest torde hava vunnit. Då sedermera hinder av nämnd anledning icke längre förelegat för vinande av ordinarie anställning, hade fru Bucht uppnått så hög ålder, att hon såge sig på den grund förhindrad söka ordinarie tjänstebefattning.

I lönehänseende vore fru Bucht för närvarande placerad i löneklass A 18, som tilldelades allenast sådana reservpostexpeditörer, vilka under en följd av år mera regelbundet anlätades till tjänstgöring, och uppure på grund därav vid tjänstgöring å lägsta dyrort 7 kronor 5 öre för dag samt vid tjänstgöring å högsta dyrort 9 kronor för dag, motsvarande omkring 2,570 kronor respektive 3,280 kronor, för helt år räknat.

Rörande pensionsfrågan har *generalpoststyrelsen* härefter anfört:

Styrelsen, som funne det billigt och rättvist, att fru Bucht, vars tjänstgöring vid postverket kunde väl vitsordas, vid avgången från sin befattning i postverkets tjänst bereddes pension för sin återstående livstid, ville erinra därom, att pension eller därmed jämförligt understöd tidigare beviljats av Kungl. Maj:t och riksdagen i liknande fall. Sålunda hade 1930 års riksdag tillerkänt reservpostexpeditören fru Anna Christina Jakobina Lundholm en pension av 1,368 kronor. I sitt den 21 januari 1930 avgivna yttrande över fru Lundholms ansökan om pension anförde *generalpoststyrelsen*, bland annat, att 1921 års pensionskommitté samt 1926 års pensionsutredning i yttranden över ett av kommunikationsverkens lönekommitté på sin tid avgivet förslag rörande pensione-

ring av icke-ordinarie personal vid kommunikationsverken föreslagit enahanda grunder beträffande pension åt extra ordinarie och med dem jämställda befattningshavare som de för ordinarie tjänstemän vid sagda verk gällande. Såsom pensionsunderlag för icke-ordinarie kvinnliga befattningshavare i postexpeditörsgraden — 11:e lönegraden — hade därvid föreslagits 2,040 kronor, av vilket belopp två tredjedelar skulle anses såsom statspensionsunderlag och en tredjedel såsom avgiftspensionsunderlag. Då fru Lundholm icke erlagt några tjänstepensionsavgifter, hade generalpoststyrelsen ansett, att fru Lundholm borde erhålla pension till belopp, motsvarande allenast statspensionsunderlaget, d. v. s. 1,360 kronor eller, eiter avrundning till närmast högre med 12 delbara tal, 1,368 kronor för år, till vilket belopp fru Lundholms pension också sedermera fastställts av riksdagen.

Efter dessa grunder syntes pension böra beräknas jämväl beträffande fru Bucht; och då hon, i likhet med fru Lundholm, själv ej erlagt några pensionavgifter, syntes pensionen böra även för henne bestämmas till 1,368 kronor för år, att utgå av postmedel.

Statskontoret har i utlåtande den 19 september 1930 anslutit sig till generalpoststyrelsens hemställan.

Under hänvisning till det av generalpoststyrelsen åberopade precedensfallet tillstyrker jag, att Wilhelmina Katarina Bucht beredes pension i enlighet med generalpoststyrelsens förslag.

Departements-
chefen.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att reservpostexpeditören Wilhelmina Katarina Bucht, född Svanström, må från och med dagen näst efter den, då hon frånträder sin anställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,368 kronor, att utgå av postmedel.

2:o.

I sin skrivelse den 29 augusti 1930 har *generalpoststyrelsen* vidare hemställt om utverkande av ålderdomsunderstöd åt postbiträdet Anna Johanna Lindell, född Söderström.

Ang. pension
åt postbiträdet
Anna Johanna
Lindell.

I fråga om Anna Johanna Lindells tjänstgörings- och avlöningsförhållanden har generalpoststyrelsen meddelat följande:

Anna Johanna Lindell, som vore född den 5 december 1866, hade den 3 september 1885 antagits till extra ordinarie postexpeditör och den 13 maj 1891 till extra biträde. Den 12 december 1902 hade hon förordnats till postexpeditör, i vilken egenskap hon kvarstätt till den 1 oktober 1907, då hon på grund av ingånget äktenskap lämnat post-

tjänsten. Därefter hade fru Lindell under tiden 1 oktober 1924—30 juni 1925 förestått poststationen i Oscar Fredriksborg, vilken befattning hon emellertid nödgats frånträda på grund av svårigheten att erhålla bostad inom samhället. Den 21 juni 1926 hade fru Lindell antagits till postbiträde vid postkontoret Stockholm 10 med $4\frac{1}{2}$ timmars tjänstgöring varje söckendag och hade från och med den 21 januari 1929 i enahanda befattning överflyttats till postkontoret Stockholm 14, där hon fullgjort tjänstgöring 4 timmar varje söckendag.

Hennes sammanlagda tjänstgöringstid i postverket utgjorde sålunda såsom extra postexpeditör, extra biträde och tillförordnad postexpeditör 22 år,

såsom poststationsföreståndare $\frac{3}{4}$ år,
 såsom postbiträde med $4\frac{1}{2}$ respektive 4 timmars tjänstgöring för söckendag något över 4 år,
 eller sammanlagt omkring 27 år.

Som tillförordnad postexpeditör hade fru Lindell under de senare åren uppburit en avlöning av 1,750 kronor för år och för handhavande av poststationen i Oscar Fredriksborg en ersättning av i medeltal 290 kronor för månad. Under sin tjänstgöring såsom postbiträde erhöle fru Lindell en avlöning av omkring 130 kronor för månad eller cirka 1,560 kronor för år räknat.

Beträffande frågan om understöd åt Anna Johanna Lindell har generalpoststyrelsen härefter anfört:

Fru Lindell hade efter mannens död i mars 1924 varit hänvisad till att genom eget arbete söka sin bärgning. Mannen, som varit grosshandlare i Nyköping och år 1921 råkat på obestånd, hade nämligen vid dödsfallet icke efterlämnat några tillgångar. Däremot hade en skuld å 3,000 kronor förefunnits, vilken fru Lindell genom ytterlig sparsamhet lyckats avbetala.

På grund av nedsatta kroppskrafter kunde fru Lindell icke fortsätta sitt arbete i postverket någon nämnvärd tid framåt. Hon komme vid avgången från sin tjänst att stå helt utan existensmedel, därest hon icke skulle erhålla nu sökt understöd. För sin tjänstgöring i postverket förtjänade fru Lindell gott vitsord.

Ehuru fru Lindell icke innehaft anställning vid postverket i oavbruten följd, funne generalpoststyrelsen dock billigt och rättvist, att fru Lindell, särskilt med hänsyn till hennes långa och oförvitliga tjänstgöring, bereddes ålderdomsunderstöd.

Då fråga tidigare varit om beredande av understöd åt befattningshavare, med vilka fru Lindell närmast vore jämförlig och vilka icke varit berättigade till pension, hade det ifrågasatta understödet i regel ansetts böra utgå med $\frac{2}{3}$ av senast innehaft arvode. Av den till fru Lindell nu utgående ersättningen, 1,560 kronor för år, kunde emellertid ett belopp av 240 kronor anses utgöra dyrtidstillägg. Återstoden, 1,320 kronor, skulle alltså utgöra det henne tillkommande arvode, varå understöd skulle beräknas. Enligt nyss nämnd beräkningsgrund skulle understödet till fru Lindell sålunda komma att uppgå till ($\frac{2}{3} \times 1,320$) 880 kronor.

Det syntes måhända, å ena sidan, kunna ifrågasättas, huruvida sagda belopp borde i någon mån reduceras, bland annat med hänsyn därtill, att fru Lindell icke erlagt pensionsavgifter. Å andra sidan funnes emellertid skäl, som talade för att någon reduktion icke borde komma till

stånd. Till grund för beräkning av understödets storlek hade nämligen lagts det arvode, som fru Lindell under den sista tiden uppburit i egenkap av postbiträde, utan att beaktande skett därav, att fru Lindell under den avgjort största delen av sin tjänstgöring vid postverket haft sig anförtrodda sådana göromål av mera ansvarsfull natur, som i regel utfördes av postexpeditörer. Skulle emellertid en reducering finnas böra ske, ansåge generalpoststyrelsen skäligt, att understödet icke sattes lägre än till 840 kronor för år; och hemställde styrelsen, att årligt understöd med sistnämnda belopp måtte utverkas åt fru Lindell.

Statskontoret har i den 19 september 1930 avgivet utlåtande anslutit sig till generalpoststyrelsens hemställan.

Även jag anser skäligt, att Anna Johanna Lindell kommer i åtnjutande av pension av statsmedel, då hon lämnar sin anställning i postverket. Med hänsyn till det långa avbrottet i statstjänsten samt arten och omfattningen av hennes arbete efter återinträdet i statstjänst synes mig emellertid den av generalpoststyrelsen i första hand ifrågasatta beräkningen av pensionsbeloppet icke kunna godtagas. På grund av att pensionsavgifter icke erlagts och med hänsyn till tjänstetidens längd lärer någon reducering böra vidtagas, förslagsvis till 744 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att postbiträdet Anna Johanna Lindell, född Söderström, må från och med dagen näst efter den, då hon frånträder sin anställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 744 kronor, att utgå av postmedel.

3:c.

I sin skrivelse den 29 augusti 1930 har *generalpoststyrelsen* vidare gjort framställning om beredande av ålderdomsunderstöd åt städerskan Anna Charlotta Morin, född Storm.

Ang. pension
åt städerskan
Anna Char-
lotta Morin.

Till stöd för sin framställning härutinnan har generalpoststyrelsen anfört följande:

Anna Charlotta Morin, som vore född den 5 oktober 1868, hade under tiden 1 oktober 1906—14 september 1929 fullgjort städningsarbete inom Stockholms centralpostkontors lokaler, vadan hennes tjänstgöringstid i postverket uppginge till praktiskt taget 23 år. Från och med den 15 september 1929 hade fru Morin på grund av sjukdom varit urståndsatt att deltaga i arbetet, men hon kvarstode alltjämt såsom städerska i avvaktan på att frågan om ålderdomsunderstöd åt henne skulle vinna sin lösning.

Arbetet med städningen, som kunnat påbörjas först omkring klockan 20, hade i regel krävt en tid av 5 timmar för gång och således ej kunnat

avslutas förrän omkring klockan 1. Sitt arbete hade fru Morin städse fullgjort på ett tillfredsställande sätt.

För städningsarbetets utförande hade fru Morin uppburit följande belopp för helt år räknat, nämligen

1906—1914	kronor	360
1915—1916	»	1,740
1917—1918	»	1,920
1919	»	2,100
1920—1921	»	2,940
1922—1928	»	2,652
1929	»	3,600.

Fru Morin, som sedan juni 1927 vore änka efter en materialuppbördsman vid flottan, uppbure icke pension eller understöd efter mannen. Då hon vore medellös och på grund av sjukdom oförmögen att genom eget arbete sörja för sin utkomst, vore hennes ekonomiska ställning mycket bekymmersam. Hon finge sitt uppehälle av en dotter, men dennas arbetsinkomster, som uppginge till 200 kronor i månaden, syntes, särskilt med hänsyn till de höga levnadskostnaderna i Stockholm, i längden icke kunna förslå till bådas försörjning.

Generalpoststyrelsen funne därför skäligt, att fru Morin vid avgången från sin befattning bereddes årligt ålderdomsunderstöd av postmedel.

Till grund för beräkandet av understöd åt fru Morin kunde icke läggas hela det henne senast tillkommande ersättningsbeloppet, 3,600 kronor. I detta belopp inginge nämligen även gottgörelse till av henne anlitade biträden vid städningens fullgörande. Av verkställd utredning — i den mån sådan kunnat göras — hade framgått, att fru Morins egen ersättning för av henne själv fullgjort arbete i postverkets tjänst uppgått, under åtminstone de sista 10 åren, till 130 kronor för månad eller 1,560 kronor för år räknat. Ett understöd beräknat till $\frac{2}{3}$ av sistnämnda arvodesbelopp skulle uppgå till 1,040 kronor. Emellertid befunnos jämväl ett på så sätt beräknat understöd vara för högt tilltaget. I det av 1926 års pensionsutredning avgivna förslaget till kungörelse angående rätt till pension för viss arbetarpersonal vid bland annat postverket vore pensionsunderlaget för kvinnlig befattningshavare i anställning, för vilken särskild yrkesutbildning ej krävdes, upptaget till endast 756 kronor för år, därvid förutsattes en anställningstid av 30 år vid avgången. Beräknades understödet till fru Morin med utgångspunkt från sistnämnda belopp, skulle understödet — vid det förhållande att fru Morins tjänstetid såsom städerska hos postverket uppginge till allenast 23 år — böra fastställas till $(756 - \frac{7 \times 756}{30})$ 580 kronor eller, med lämplig avrundning, till 600 kronor för år.

Statskontoret har i utlåtande den 19 september 1930 anslutit sig till generalpoststyrelsens hemställan.

Departements-
chefen.

I likhet med ämbetsverken tillstyrker jag, att — såsom i liknande fall tidigare ägt rum — pension beredes Anna Charlotta Morin. Mot det av myndigheterna förordade beloppet har jag intet att erinra.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan Anna Charlotta Morin, född Storm, må från och med dagen näst efter den, då hon frånträder sin anställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå av postmedel.

4:o.

I sin skrivelse den 29 augusti 1930 har *generalpoststyrelsen* vidare anhållit om utverkande av pension åt förre nattvakten Karl Johan Nyberg.

Rörande Nybergs tjänstgörings- och avlöningsförhållanden har i skrivelsen meddelats följande:

Ang. pension
åt förre
nattvakten
K. J. Nyberg.

Karl Johan Nyberg, som vore född den 29 december 1858, hade alltsedan den 1 september 1909 varit medelst kontrakt anställd såsom nattvakt vid postkontoret Stockholm 2, Lilla Nygatan 6. På grund av tilltagande ålderdomssvaghet hade Nyberg sett sig nödsakad att till upphörande med utgången av augusti månad 1930 uppsäga det mellan generalpoststyrelsen och honom senast gällande kontraktet rörande fullgörandet av ifrågakvarande nattvaktssyssla.

Ersättningen till Nyberg för hans vakttjänstgöring hade utgått med följande belopp, för natt räknat, nämligen under tiden

1/9	1909—31/1	1917	kronor	3: 60
1/3	1917—31/12	1917	»	4: —
1/1	1918—30/5	1918	»	5: —
1/6	1918—30/4	1919	»	6: —
1/5	1919—31/12	1919	»	7: 25
1/1	1920—30/6	1922	»	9: —
1/7	1922—30/9	1922	»	8: —
1/10	1922—30/6	1923	»	7: —
1/7	1923—30/9	1923	»	6: 50
1/10	1923—31/8	1924	»	6: —
1/3	1924 tills vidare		»	7: —.

För år räknat hade hans ersättning från postverket under de sista åren uppgått till i runt tal 2,550 kronor.

Nyberg, som tjänstgjort varje natt, hade den första tiden fullgjort vakttjänstgöringen under 7 timmar, klockan 22—5. Från och med den 1 januari 1920 omfattade tjänstgöringen 8 timmar, infallande under tiden klockan 21—5. Sina åligganden såsom nattvakt hade Nyberg alltid fullgjort noggrant och plikttroget.

Till stöd för sin framställning om beredande av understöd åt Nyberg samt angående beräkningen av understödet har generalpoststyrelsen an- fört:

Rörande Nybergs ekonomiska och andra förhållanden hade general- poststyrelsen inhämtat, att Nyberg, som vore gift och hade sjuklig hustru att försörja, saknade tillgångar, varför han för sitt och hustruns uppe- hålle vore helt beroende av sin arbetsinkomst från postverket. Nyberg hade visserligen två barn, båda gifta, men dessa hade icke sådan ekono- misk ställning, att de — åtminstone icke i nämnvärd mån — kunde bi- draga till föräldrarnas försörjning.

Generalpoststyrelsen funne starka skäl tala för att Nyberg bereddes understöd av postmedel från den tid, då han avgått från sin befattning.

Till grund för bestämmande av understödets storlek syntes lämpligen de principer böra läggas, vilka kommit till uttryck i det av 1926 års pen- sionsutredning avgivna förslaget till kungörelse angående rätt till pen- sion för viss arbetarpersonal vid postverket m. fl. verk. Sagda kungö- relse upptog bland annat 3 grupper manliga anställningshavare; och Nyberg syntes böra hänföras till den av dessa grupper (den första), vil- ken omfattade arbetare i anställning, för vilken särskild yrkesutbild- ning ej krävdes. Pensionsunderlaget för denna kategori av manliga ar- betare upptoges till 1,008 kronor. Såsom villkor för erhållande av hel pension förutsattes minst 30 anställningsår. Då emellertid Nybergs tjänstetid uppginge till allenast 21 år, syntes understödet icke kunna sät- tas till nyss angivna belopp, utan borde sagda belopp reduceras med $\frac{1}{30}$ för varje år, varmed antalet anställningsår för Nyberg understege 30, d. v. s. med $\frac{9}{30}$. Med sådan beräkningsgrund skulle pensionen komma att utgå med 706 kronor eller, efter avrundning till närmast högre med tolv delbara tal, till 708 kronor för år.

Statskontoret har i sitt utlåtande i ärendet den 19 september 1930 anslu- tit sig till generalpoststyrelsens hemställan.

Departement s
chefen.

Med hänsyn till Nybergs mångåriga och väl vitsordade arbete i post- verkets tjänst och med avseende jämväl å återopade ömmande omstän- digheter vill jag i likhet med ämbetsverken förorda, att pension beredes honom. Beträffande pensionsbeloppets storlek anser jag mig kunna till- styrka generalpoststyrelsens förslag.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre nattvakten Karl Johan Nyberg må från och med dagen näst efter den, då han frånträtt sin an- ställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 708 kronor, att utgå av postmedel.

5:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 8 juli 1930 dagtecknad skrift har förra extra ordinarie telegrafexpeditören Anna Maria Hjelm, född Häggqvist, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Ang.
pension åt
förra extra
ordinarie
telegrafexpe-
ditören Anna
Maria Hjelm.

I framställningen har anförts, bland annat, följande:

Sökanden, som vore född den 31 maj 1866, hade varit anställd i telegrafverkets tjänst under en tid av sammanlagt 23 år 1 månad, därav 21 år såsom extra ordinarie telegrafist, nämligen under tiden den 12 december 1884—30 juni 1893 och den 21 december 1917—31 maj 1930 samt 2 år 1 månad såsom extra telegrafist, nämligen under tiden den 1 maj 1915—1 juni 1917.

Anledningen till att sökanden år 1893 frånträtt sin anställning vid telegrafverket hade varit, att hon ingått äktenskap samt till följd därav enligt då gällande bestämmelser icke längre kunde få behålla sin anställning.

Under världskriget hade emellertid förhållandena utvecklats så, att det för telegrafverket uppstått ett mycket stort behov av telegrafkunnig arbetskraft, och hade sökanden då åter inträtt i tjänstgöring.

Ungefär samtidigt med sökanden hade i telegrafverkets tjänst återtagits även flera andra förutvarande telegrafister, bland dem hustrurna till två trafikinspektörer vid statens järnvägar i Stockholm. Efter införandet av ändrade bestämmelser i fråga om kvinnors anställning i statens tjänst hade dessa blivit befordrade till ordinarie telegrafister. Vad sökanden beträffade, hade hon, då de ändrade bestämmelserna trädde i kraft, nått sådan ålder, att hon icke kunde ifrågakomma att befordras till ordinarie.

Sökanden vore sedan år 1921 änka efter förutvarande trafikinspektören vid statens järnvägar Gustaf Hjelm, och åtnjöt i denna sin egen-skap pension från statens järnvägars änke- och pupillkassa.

Med hänsyn till den långa tid, under vilken sökanden innehaft anställning vid telegrafverket, vore det enligt sökandens mening rimligt samt överensstämmande med rättvisa och billighet, att, då hon på grund av ålder måste avgå från sin anställning, hon erhöles någon pension. Samma skäl, som låge till grund för bestämmelserna i Kungl. Maj:ts reglementen den 29 juni 1917 för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal samt för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare, syntes otvetydigt tala för, att pension borde beviljas även sökanden. Hade hon under de tider, hon varit anställd vid telegrafverket, i stället haft anställning vid statens järnvägar, skulle hon vid sin avgång från anställningen hava varit berättigad att erhålla tjänstepension och detta alldeles oavsett den omständigheten, att hon åtnjöt änkepension från statens järnvägars änke- och pupillkassa.

Telegrafstyrelsen, som den 2 augusti 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att sökanden tidigare gjort framställning hos styrelsen om erhållande av understöd vid avgång ur telegrafverkets tjänst. Då för tele-

grafverkets del någon annan form för beredande av pension eller motsvarande understöd åt icke-ordinarie personal i annan ställning än arbetare icke funnes än som innefattades i Kungl. Maj:ts brev till telegrafstyrelsen den 30 juni 1920 angående bemyndigande att tilldela ur telegrafverkets tjänst avgången person årligt understöd, hade denna framställning behandlats med hänsyn till i nämnda brev telegrafstyrelsen givet hemnydigande.

Enligt ifrågavarande brev hade telegrafstyrelsen medgivits tilldela ur telegrafverkets tjänst avgången person, vilken innehaft med pensionsrätt icke förenad befattning och som befundes vara i behov av understöd, lämpligt belopp, icke överstigande vad som motsvarade två tredjedelar av den årsinkomst, som senast åtnjutits från telegrafverket, att utgå av verkets medel, dock att dylikt understöd, där icke särskilda omständigheter föranledde undantag, finge tilldelas allenast den, vars tjänstetid uppginge till minst 25 år.

Vid prövning av sökandens till telegrafstyrelsen ingivna framställning hade befunnits, att sökanden icke fyllde de uppställda fordringarna angående minimitjänstetiden samt att sökanden i egenskap av änka efter avliden befattningshavare i statens järnvägars tjänst redan åtnjöt pension, vilken med dyrtidstillägg samt utdelning å egna aktier överstege 2,500 kronor. Sökanden hade visserligen två barn, men båda hade överskridit 30 års ålder och innehade fasta anställningar. Under dessa förhållanden och då sökanden och hennes barn jämväl ägde en bostadslägenhet i Stockholm och en sommarvilla å Österskår, hade styrelsen ansett sökanden innehava en ekonomisk ställning bättre än den, som enligt styrelsens uppfattning avsetts i förenämnda brev. Med anledning härav hade styrelsen ansett sig sakna befogenhet att bevilja sökanden understöd.

Statskontoret har i infortrat utlåtande i ärendet av den 15 augusti 1930 erinrat, att under senare år den uppfattningen alltmer gjort sig gällande, att vid bedömande av fråga, huruvida pension borde utgå till en extra ordinarie befattningshavare, hänsyn ej borde tagas till vederbörandes ekonomiska ställning. Redan nu förefunnes rätt till pension för vissa grupper icke-ordinarie befattningshavare, och förslag hade blivit framlagt om tillerkännande av dylik rätt till, bland andra, extra ordinarie befattningshavare vid telegrafverket. På grund härav och då sökanden under 23 år varit anställd i statens tjänst, finge statskontoret, med hämtat stöd av 1929 års riksdags beslut i fråga om pension åt extra ordinarie kanslibiträdet i statskontoret Anna Scherdin, tillstyrka, att något årligt understöd utverkades åt sökanden. Därest hon varit ordinarie telegrafexpeditör, hade pension till henne utgått med $\frac{23}{30} \times 2,160$ eller 1,656 kronor. Då hon icke erlagt pensionsavgifter, syntes ifrågava-

rande belopp, i likhet med vad som pläгат ske i liknande fall, böra minskas med omkring 15 procent eller till 1,392 kronor.

Statskontoret har sålunda hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att sökanden finge från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten ägde rum, under återstående livstiden uppbära en årlig pension av 1,392 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

I likhet med statskontoret anser jag, att sökanden bör — oberoende av hennes ekonomiska omständigheter — komma i åtnjutande av pension på grund av sin långvariga anställning i telegrafverket. Beträffande beräkningen av pensionen förordar jag emellertid med frångående av statskontorets förslag, att samma grunder, som under punkt 1 här förut ifrågasatts för beräkningen av där avsedd pension, bliva tillämpade jämväl i nu förevarande fall. I enlighet härmed tillstyrker jag, att sökanden, som har 23 tjänstår, tillerkännes pension med 1,044 kronor för år. Pensionen torde, på sätt statskontoret föreslagit, böra bestridas av telegrafverkets medel.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra extra ordinarie telegrafexpeditören Anna Maria Hjelm, född Häggqvist, må från och med dagen näst efter den, då hon avgått ur telegrafverkets tjänst, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,044 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

6:o.

Med utlåtaende den 27 december 1929 har domänstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat en ansökning från förre extra ordinarie kronojägaren i Bönälvens revir Johan Henrik Asplund om erhållande av pension.

*Ang.
pension åt
förre extra
ordinarie
kronojägaren
J. H. Asplund.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Asplund, som är född den 16 december 1864, antogs till extra bevakare i Kalix revir år 1895, till extra kronojägare den 18 augusti 1903 och till extra ordinarie kronojägare från och med den 1 januari 1921, i vilken egenskap han oavbrutet tjänstgjort inom Bönälvens revir; att han såsom placerad i tjänstegrupp 5, lönegrupp E, löneklass VII i den för extra ordinarie tjänstemän vid domänverket avsedda löneplanen, sådan denna fastställts genom Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 11 oktober 1929, sedan den 1 juli 1929 åtnjutit en månadslön av 255 kronor, motsvarande en årslön av 3,060 kro-

nor; samt att Asplund från och med den 18 december 1929 på egen begäran entledigats från sin anställning vid domänverket.

Domänstyrelsen har i ärendet anfört i huvudsak följande:

Samtliga de skogsstatstjänstemän, under vilka Asplund tjänstgjort, hade lämnat honom de bästa vitsord, varjämte jägmästaren i Bönälvens revir och överjägmästaren i Övre Norrbottens distrikt tillstyrkt, att understöd måtte beredas honom av allmänna medel.

Då Asplund på grund av hög ålder nu nödgats frånträda sin befattning, funne styrelsen det rättvist och billigt, att Asplund erhöle ett årligt understöd från avskedstagandet.

Styrelsen ville till en början erinra, att i vissa fall Kungl. Maj:t på hemställan av domänstyrelsen och i andra fall riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag tillerkänt extra ordinarie kronojägare ett årligt understöd, motsvarande det för ordinarie kronojägare fastställda pensionsbelopp, 2,040 kronor, minskat med visst belopp. Sälunda hade Kungl. Maj:t på hemställan av domänstyrelsen den 19 mars 1926 tillerkänt extra ordinarie kronojägaren C. L. Skog ett årligt understöd, som med 200 kronor understege ordinarie kronojägarers pension, varvid dock vore att märka, att Skogs befattning i stort sett kunde jämföras med en ordinarie kronojägarers. Beträffande en okvalificerad extra ordinarie kronojägartjänst hade 1925 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (Kungl. Maj:ts prop. nr 40) tillerkänt extra ordinarie kronojägaren A. Skicklig en pension av 1,200 kronor. Domänstyrelsen hade dock i detta fall föreslagit 1,740 kronor, d. v. s. en minskning i förhållande till ordinarie kronojägarers pension med 300 kronor. Toge man emellertid hänsyn till att det av Kungl. Maj:t föreslagna och av riksdagen godkända pensionsbeloppet, 1,200 kronor, uträknats, innan 1925 års nya grunder för pensionsförbättring fastställdes, måste därest 1925 års pensionsbelopp betraktades såsom pension å reglerad lön, ett pensionsbelopp å 1,200 kronor för närvarande motsvaras av 1,488 kronor. Det syntes därför styrelsen, som om rättvisan krävde, att Asplunds pension — för att ställas i relation till den extra ordinarie kronojägaren Skicklig beviljade pensionen — borde beräknas efter 1,488 kronor. Asplund kunde emellertid vid sin i december 1929 inträffade avgång icke räkna mer än högst 34 tjänstår, varför pensionsunderlaget skulle komma att utgöra $(34/35 \times 1,488 =)$ 1,445 kronor eller efter avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbart tal 1,452 kronor. Asplund hade själv beräknat sin sammanlagda tjänstetid till allenast 26 år 4 månader. Härvid hade han dock utgått ifrån, att tjänstetiden vore att beräkna först från och med den 18 augusti 1903, då han antogs till extra kronojägare. När många prejudikat gåve vid handen, att även den effektiva tjänstgöringen såsom extra bevakare finge medräknas vid beräkandet av tjänstårens antal, syntes det styrelsen självfallet, att så borde ske även i detta fall. Svårigheten att angiva denna effektiva tjänstgöringstid närmare än som skett föranledde styrelsen att sänka den för pension beräkneliga tjänstgöringstiden till i runt tal 30 år, genom vilken åtgärd styrelsen förmenade sig hava kommit den effektiva tjänstetiden så nära som möjligt. Vid bifall härtill skulle pensionsbeloppet bliva $(30/35 \times 1,488 =)$ 1,275 kronor eller efter avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbart tal 1,284 kronor.

Vad anginge de medel, varifrån pensionen borde utgå, finge styrelsen hemställa, att beloppet måtte få utanordnas från statens domäners fond. Vid bifall därtill komme styrelsen att, så länge Asplund levde, upptaga pensionsbeloppet i sitt generalförslag rörande domänverkets driftkostnader.

Statskontoret har i utlåtande den 20 januari 1930 anført, att då Asplund på grund av sin långvariga, väl vitsordade tjänstgöring vid skogsstaten syntes böra erhålla någon pension från statens domäners fond samt statskontoret icke hade något att erinra emot det av domänstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet, ämbetsverket tillstyrkte bifall till förevarande framställning.

Genom beslut den 7 februari 1930 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att Asplund finge för tiden från och med den 18 december 1929 till utgången av år 1930 uppbära ett understöd av 1,284 kronor för år räknat, att utgå av de till driftkostnader för statens skogsdomäner under rubrik »oförutsedda och diverse ändamål» anvisade medel.

I likhet med myndigheterna finner jag skäligt, att, i enlighet med vad tidigare i liknande fall ägt rum, Asplund beredes pension av statsmedel. På grund härav och då domänstyrelsens beräkning av Asplunds effektiva tjänstgöring samt av storleken av pensionsbeloppet — vilken beräkning av *Kungl. Maj:t* följts vid beviljande den 7 februari 1930 av understöd åt Asplund — icke givit mig anledning till erinran, får jag alltså tillstyrka domänstyrelsens av statskontoret biträdda förslag. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1931.

*Departements-
chefen.*

Jag får alltså hemställa, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre extra ordinarie kronojägaren i Bönälvens revir Johan Henrik Asplund må, räknat från och med den 1 januari 1931, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,284 kronor, att utgå av statens domäners fond.

7:o.

Med utlåtande den 24 februari 1930 har domänstyrelsen till *Kungl. Maj:t* överlämnat en till styrelsen ställd ansökning från förre extra ordinarie kronojägaren i Grönbo revir Johan Ragnar Johansson om erhållande av pension.

*Ang.
pension åt
förre extra
ordinarie
kronojägaren
J. R. Johans-
son.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Johansson, som är född den 15 augusti 1865, anställdes såsom inspektor vid Grimsö egen-

dom från och med den 1 oktober 1899 samt vid egendomens förvärvande av kronan åtföljde densamma och från och med den 1 december 1912 vann anställning som extra kronojägare vid skogsstaten; att han från och med den 1 januari 1921 antogs till extra ordinarie kronojägare, i vilken egenkap han oavbrutet tjänstgjort inom Grönbo revir; att han såsom placerad i tjänstegrupp 5, lönegrupp B, löneklass VII i den för extra ordinarie tjänstemän vid domänverket avsedda löneplanen, sådan denna fastställts genom Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 11 oktober 1929, sedan den 1 juli 1929 åtnjutit en månadslön av 225 kronor, motsvarande en årslön av 2,700 kronor.

Domänstyrelsen har i ärendet anfört, bland annat, följande:

Genom beslut i ett flertal fall hade Kungl. Maj:t medgivit, att kronojägare, som tidigare varit anställd såsom skogsvaktare i enskild tjänst och vid den enskilda skogens försäljning till kronan vunnit anställning såsom kronojägare vid skogsstaten, finge efter avskedstagandet erhålla enahanda pensionsförmåner som dem, till vilka han skulle varit berättigad, därest skogen i fråga under hela hans tjänstetid där varit i statsverkets ägo. Styrelsen finge i detta fall hänvisa till, bland annat, Kungl. Maj:ts proposition nr 94 till 1925 års riksdag och samma års riksdagsskrivelse nr 161 angående avlöningsförmåner och pension åt vissa kronojägare i Villingsbergs revir, vilka från och med 1924 års ingång övergått från tjänst hos Vargöns aktiebolag till domänverket. Därest, såsom styrelsen ansåge rätt och billigt, enahanda principer tillämpades på Johansson som på nu nämnda kronojägare, skulle Johansson, om han varit uppförd på ordinarie stat, vid sin avgång den 15 augusti 1930 hava innehaft 30 för pension beräkneliga tjänstår. Såsom endast extra ordinarie kronojägare ägde sökanden icke någon rätt till pension. Då han nu på grund av sin ålder icke längre ansåges böra kvarstå i sin befattning, syntes det styrelsen rättvist, att han, som både från sin tidigare anställning vid Grimsö egendom och från sin nuvarande statstjänst erhållit de bästa vitsord, efter avskedstagandet tillerkändes ett årligt understöd.

Beträffande storleken av detta understöd finge domänstyrelsen hänvisa till Kungl. Maj:ts beslut den 7 februari 1930, enligt vilket extra ordinarie kronojägaren i Bönälvens revir J. H. Asplund, vilken med avseende på tjänstetidens längd och tjänstgöringens art vore fullt jämställd med Johansson, tillerkänts ett understöd av 1,284 kronor, motsvarande, efter avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbart tal, $\frac{30}{35}$ av 1,488 kronor. Vidkommande de medel, från vilka understödsbeloppet borde utgå, ansåge styrelsen, att detsamma borde bestridas från statens domäners fond. Vid bifall därtill komme styrelsen att från och med år 1931, så länge Johansson levde, upptaga understödsbeloppet i sitt generalförslag rörande domänverkets driftkostnader.

Med stöd av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Johansson måtte från och med den 16 augusti 1930 tillerkännas ett årligt understöd av 1,284 kronor, att utgå från statens domäners fond, därvid styrelsen förutsatte, att dyrtidstillägg borde beräknas på beloppet.

Statskontoret har i utlåtande den 8 mars 1930 anfört, att ämbetsverket på grund av vad handlingarna innehölla och med hänsyn till de av domänstyrelsen åberopade precedensfallen ansåge sig böra förorda, att pension beviljades Johansson. Statskontoret hade icke annat att erinra beträffande domänstyrelsens förslag i ärendet, än att pensionen syntes böra anvisas att utgå från och med dagen näst efter den, då sökanden efter uppnådd levnadsålder av 65 år komme att lämna sin anställning. Beträffande domänstyrelsens uttalande, att styrelsen förutsatte, att dyrtidstillägg borde beräknas å pensionsbeloppet, ville statskontoret framhålla, att å pensionen komme, utan att särskild föreskrift därom erfordrades, att utgå författningsenligt dyrtidstillägg.

Såsom domänstyrelsen erinrat, hava Kungl. Maj:t och riksdagen vid upprepade tillfällen medgivit, att kronojägare, som tidigare varit anställd i enskild tjänst och vid den enskilda skogens försäljning till kronan åtföljts densamma samt vunnit anställning som kronojägare vid skogsstaten, må för pensions beräkning räknas sig till godo den tid, han varit anställd såsom skogvaktare å samma skog. På grund härav och under hänvisning till vad under föregående punkt anförts tillstyrker jag den föreliggande framställningen och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att förre extra ordinarie kronojägaren i Grönbo revir Johan Ragnar Johansson må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådd levnadsålder av 65 år lämnat sin anställning vid domänverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,284 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o)–7:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:
Elis Lindahl.